

เอกสารคำสอน

ชุดวิชา 94329 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับธุรกิจการเกษตรและการเป็น
ผู้ประกอบการ
หน่วยที่ 8 แนวคิดการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาวัต เจียมจิณณวัตร
อาจารย์จิราพร ว่องไววิริยะ

สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี
โทรศัพท์ 02 504 8046 – 9

คำนำ

ชุดวิชาความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับธุรกิจการเกษตรและการเป็นผู้ประกอบการเป็นชุดวิชาที่ให้ความรู้พื้นฐานสำหรับนักศึกษาในหลักสูตรเกษตรศาสตรบัณฑิต (การจัดการการเกษตร) วิชาเอกธุรกิจการเกษตรและการประกอบการ จัดเป็นชุดวิชาในหมวดวิชาเฉพาะ ในหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2565 ของสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ ประกอบด้วยเนื้อหา 15 หน่วย แบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) เนื้อหาด้านธุรกิจการเกษตร (หน่วยที่ 1- 7) ตั้งแต่ธุรกิจปัจจัยการผลิต ธุรกิจการผลิต ธุรกิจการแปรรูป และธุรกิจการจัดจำหน่ายสินค้าเกษตร ตลอดจนการสนับสนุนการดำเนินงานธุรกิจการเกษตร และ 2) เนื้อหาด้านการเป็นผู้ประกอบการ (หน่วยที่ 8 – 15) ซึ่งครอบคลุมในด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ การประกอบการธุรกิจการเกษตร ตลอดจนการหลักในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรที่ดี โดยเนื้อหาในหน่วยที่ 8 เป็นการให้ความรู้พื้นฐานด้านแนวคิดการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร ซึ่งกล่าวถึงความหมาย ความสำคัญ และประเภทของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร องค์ประกอบของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร และการพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร ดังนั้นเนื้อหาในหน่วยที่ 2 นี้ จึงเหมาะสำหรับผู้เรียน นักศึกษา เกษตรกร ผู้เริ่มต้นธุรกิจการเกษตร ตลอดจนผู้สนใจทั่วไปที่ต้องการพัฒนาตนเองในด้านการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร

สารบัญ

คำนำ.....	2
สารบัญ	3
รายละเอียดชุดวิชา.....	4
แผนผังแนวคิดหน่วยที่ 8.....	6
แผนการสอนประจำหน่วย	7
แบบประเมินผลตนเองก่อนเรียนหน่วยที่ 8	9
ตอนที่ 8.1 ความหมาย ความสำคัญ และประเภทของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร.....	12
ตอนที่ 8.2 องค์ประกอบของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร	16
ตอนที่ 8.3 การพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร	21
แนวตอบกิจกรรมหน่วยที่ 8	27
แบบประเมินผลตนเองหลังเรียนหน่วยที่ 8.....	29
เฉลยแบบประเมินผลตนเองหน่วยที่ 8	32
บรรณานุกรม	33

รายละเอียดชุดวิชา

ชุดวิชา 94329 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับธุรกิจการเกษตรและการเป็นผู้ประกอบการ (Fundamentals of Agribusiness and Entrepreneurship)

คำอธิบายชุดวิชา

แนวคิดและความสำคัญของธุรกิจการเกษตร ระบบธุรกิจการเกษตรตั้งแต่ธุรกิจปัจจัยการผลิต ธุรกิจการผลิตสินค้าเกษตร ธุรกิจการแปรรูปสินค้าเกษตร และธุรกิจการจัดจำหน่ายสินค้าเกษตร รวมทั้งการสนับสนุนในการดำเนินธุรกิจการเกษตร แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการธุรกิจการเกษตร องค์กรและพฤติกรรมองค์กรในธุรกิจการเกษตร การจัดการทรัพยากรมนุษย์ในธุรกิจการเกษตร

แนวคิดและความสำคัญของการเป็นผู้ประกอบการ ประเภทของผู้ประกอบการในธุรกิจการเกษตร กลยุทธ์การเป็นผู้ประกอบการ การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการปรับตัวทางธุรกิจการเกษตรต่อการเปลี่ยนแปลง การประกอบการธุรกิจสมัยใหม่ ลักษณะการประกอบการธุรกิจการเกษตรในประเทศไทยและต่างประเทศ และการมีธรรมาภิบาลและจริยธรรมในการประกอบการธุรกิจการเกษตร

ผลลัพธ์การเรียนรู้ของชุดวิชา

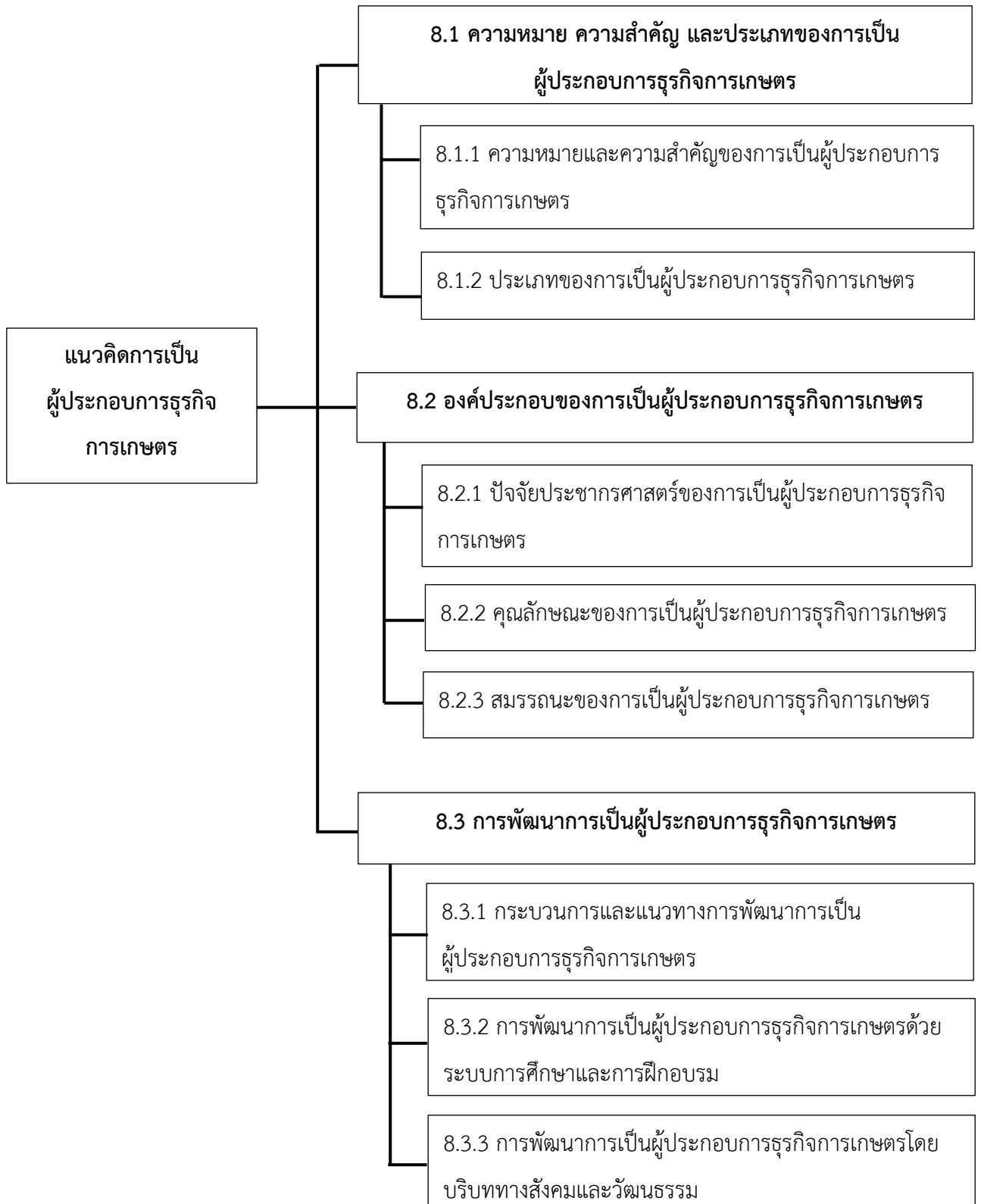
1. เพื่อให้มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับธุรกิจการเกษตรและการจัดการธุรกิจการเกษตร
2. เพื่อให้มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร
3. เพื่อให้สามารถประยุกต์ความรู้เกี่ยวกับธุรกิจการเกษตรและการเป็นผู้ประกอบการ

รายชื่อหน่วยการสอน

หน่วยที่ 1	แนวคิดเกี่ยวกับธุรกิจการเกษตร
หน่วยที่ 2	ระบบย่อยธุรกิจการเกษตร: ปัจจัยการผลิตทางการเกษตร
หน่วยที่ 3	ระบบย่อยธุรกิจการเกษตร: การผลิตทางการเกษตร
หน่วยที่ 4	ระบบย่อยธุรกิจการเกษตร: การแปรรูปสินค้าเกษตร
หน่วยที่ 5	ระบบย่อยธุรกิจการเกษตร: การจัดจำหน่ายสินค้าเกษตร
หน่วยที่ 6	การสนับสนุนการดำเนินงานธุรกิจการเกษตร
หน่วยที่ 7	แนวคิดการจัดการธุรกิจการเกษตร
หน่วยที่ 8	แนวคิดการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร
หน่วยที่ 9	การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการเป็นผู้ประกอบการ

- หน่วยที่ 10 ลักษณะการประกอบการธุรกิจการเกษตร
- หน่วยที่ 11 การปรับตัวทางธุรกิจการเกษตรต่อการเปลี่ยนแปลง
- หน่วยที่ 12 การประกอบธุรกิจการเกษตรสมัยใหม่
- หน่วยที่ 13 กลยุทธ์การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร
- หน่วยที่ 14 องค์กร การพฤติกรรมองค์กร และการจัดการทรัพยากรมนุษย์ในธุรกิจการเกษตร
- หน่วยที่ 15 หลักการกระทำที่ดี และที่ต้องกระทำในการประกอบธุรกิจการเกษตร

แผนผังแนวคิดหน่วยที่ 8

แผนการสอนประจำหน่วย

หน่วยที่ 8 แนวคิดการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร

เค้าโครงเนื้อหา

ตอนที่ 8.1 ความหมาย ความสำคัญ และประเภทของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร

เรื่องที่ 8.1.1 ความหมายและความสำคัญของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร

เรื่องที่ 8.1.2 ประเภทของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร

ตอนที่ 8.2 องค์ประกอบของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร

เรื่องที่ 8.2.1 ปัจจัยประชากรศาสตร์ของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร

เรื่องที่ 8.2.2 คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร

เรื่องที่ 8.2.3 สมรรถนะของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร

ตอนที่ 8.3 การพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร

เรื่องที่ 8.3.1 กระบวนการและแนวทางการพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร

เรื่องที่ 8.3.2 การพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรด้วยระบบการศึกษาและการฝึกอบรม

เรื่องที่ 8.3.3 การพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรโดยบริบททางสังคมและวัฒนธรรม

แนวคิด

1. การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร หมายถึง ความสามารถของผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรในการใช้ทรัพยากรสู่การสร้างสรรค์สินค้าเกษตรและกระบวนการดำเนินงานเชิงนวัตกรรมเพื่อการสร้างคุณค่าที่สูงขึ้น การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรมีความสำคัญทั้งในด้านการสร้างคุณค่าสินค้าเกษตร การพัฒนาภายในกิจการธุรกิจการเกษตร อุตสาหกรรมทางการเกษตร ตลอดจนเศรษฐกิจและสังคม โดยการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรมีหลากหลายประเภทซึ่งแบ่งได้ตามประสบการณ์ในการเป็นผู้ประกอบการ ขนาดของธุรกิจ และวัตถุประสงค์ของธุรกิจ

2. องค์ประกอบของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร ประกอบด้วย ปัจจัยประชากรศาสตร์ของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะส่วนบุคคลที่สนับสนุนในการเป็นผู้ประกอบการ ปัจจัยประชากรศาสตร์ที่ส่งผลต่อการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร แบ่งออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ ความมั่นใจ การแข่งขัน การขับเคลื่อนธุรกิจไปสู่เป้าหมาย ความยืดหยุ่น ค่านิยมหลัก และการแก้ไขปัญหา และสมรรถนะของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรสามารถแบ่งออกเป็น 3 สมรรถนะหลัก ได้แก่ สมรรถนะคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ สมรรถนะด้านเทคนิค และสมรรถนะด้านการจัดการ

3. การพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรควรเข้าใจถึงกระบวนการพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการของบุคคล มีการกำหนดแนวทางการพัฒนาที่ครอบคลุมทั้งระบบการศึกษาในระยะยาว การฝึกอบรมในระยะสั้นที่ตรงความต้องการของบุคคล และการสนับสนุนบริบททางสังคมและวัฒนธรรมเพื่อเอื้ออำนวยให้เกิด

สังคมแห่งการเรียนรู้ ตลอดจนการปรับปรุงระบบนิเวศของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรที่นำไปสู่การพัฒนาและการก่อเกิดผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรใหม่ๆ

ผลลัพธ์การเรียนรู้หน่วยที่ 8

เมื่อศึกษาหน่วยที่ 8 จบแล้ว นักศึกษาสามารถ

1. บอกความหมาย ความสำคัญ และประเภทของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรได้
2. อธิบายองค์ประกอบของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรได้
3. อธิบายการพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรได้

กิจกรรมระหว่างเรียน

1. ทำแบบประเมินผลตนเองก่อนเรียนหน่วยที่ 8
2. ศึกษาเอกสารการสอนตอนที่ 8.1 – 8.3
3. ปฏิบัติกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมายในเอกสารการสอน
4. ฟังรายการซีดีเสียงประกอบชุดวิชา (ถ้ามี)
5. ชมรายการสอนเสริมทางไกลผ่านดาวเทียมและอินเทอร์เน็ต (ถ้ามี)
6. ทำกิจกรรมประจำชุดวิชา (ถ้ามี)
7. ทำแบบประเมินผลตนเองหลังเรียนหน่วยที่ 8

สื่อการสอน

1. เอกสารการสอน
2. แบบฝึกปฏิบัติ
3. รายการซีดีเสียง (ถ้ามี)
4. รายการสอนเสริมทางไกลผ่านดาวเทียมและอินเทอร์เน็ต (ถ้ามี)
5. กิจกรรมประจำชุดวิชา (ถ้ามี)
6. สื่ออื่น ๆ (ถ้ามี)

การประเมินผล

1. ประเมินผลจากแบบประเมินผลตนเองก่อนเรียนและหลังเรียน
2. ประเมินผลจากกิจกรรมและแนวตอบท้ายเรื่อง
3. ประเมินผลจากกิจกรรมประจำชุดวิชา (ถ้ามี)
4. ประเมินผลจากการสอบไล่ประจำภาคการศึกษา

**เมื่ออ่านแผนการสอนแล้ว ขอให้ทำแบบประเมินผลตนเองก่อนเรียนหน่วยที่ 8
ในแบบฝึกปฏิบัติแล้วจึงศึกษาเอกสารการสอนต่อไป**

แบบประเมินผลตนเองก่อนเรียนหน่วยที่ 8

วัตถุประสงค์ เพื่อประเมินความรู้เดิมของนักศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง “แนวคิดการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ
การเกษตร”

คำแนะนำ ขอให้นักศึกษาอ่านคำถามแล้วเขียนวงกลมล้อมรอบข้อความตอบที่ถูกต้องที่สุด

1. ความหมายของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรเกี่ยวข้องกับความสามารถของตัวผู้ประกอบการเอง และ
ข้อใด
 - ก. สถานที่ตั้งในการประกอบการ
 - ข. การผลิตสินค้าเกษตรตามฤดูกาล
 - ค. การตลาดผู้บริโภคสินค้าเกษตร
 - ง. การสร้างสรรค์สินค้าเกษตรและนวัตกรรม
 - จ. การรักในอาชีพการเกษตร
2. ข้อใดเป็นความสำคัญของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรในด้านการพัฒนาภายในกิจการ
 - ก. การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่
 - ข. การพัฒนากิจการให้ทันสมัย
 - ค. การพัฒนาต่อยอดและแบ่งปันความรู้
 - ง. การสร้างเศรษฐกิจฐานคุณค่า
 - จ. การนำภูมิปัญญามาสร้างสรรค์สังคม
3. ข้อใดเป็นการจัดประเภทของการเป็นผู้ประกอบการตามประสบการณ์
 - ก. การเป็นผู้ประกอบการในธุรกิจใหม่
 - ข. การเป็นผู้ประกอบการขนาดใหญ่
 - ค. การเป็นผู้ประกอบการขนาดเล็ก
 - ง. การเป็นผู้ประกอบการที่เน้นประสิทธิภาพ
 - จ. การเป็นผู้ประกอบการที่เน้นสังคม
4. ข้อใดไม่ใช่ปัจจัยส่วนบุคคลที่สนับสนุนในการเป็นผู้ประกอบการ
 - ก. การย้ายถิ่นฐาน
 - ข. เพศ
 - ค. อายุ
 - ง. การศึกษา
 - จ. การประกอบอาชีพของบิดามารดา

5. ข้อใดไม่ใช่ประโยชน์ของ Business Model Canvas ในการวางแผนธุรกิจ
 - ก. สามารถลดระยะเวลาการตัดสินใจทางธุรกิจ
 - ข. ใช้ในการพัฒนานวัตกรรมในธุรกิจ
 - ค. เพิ่มโอกาสทางธุรกิจ
 - ง. ช่วยในการควบคุมงบประมาณ
 - จ. ช่วยพัฒนาความเข้าใจในผลิตภัณฑ์
6. ข้อใดคือองค์ประกอบของ Business Model Canvas
 - ก. กลุ่มลูกค้า
 - ข. คู่แข่งขัน
 - ค. การวิเคราะห์อุตสาหกรรม
 - ง. สภาวะแวดล้อมทางธุรกิจ
 - จ. การตลาดสมัยใหม่
7. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะของผู้ประกอบการสืบทอดกิจการ
 - ก. ความสามารถในการบริหารจัดการของผู้ประกอบการสืบทอดกิจการ
 - ข. ความเต็มใจในการรับสืบทอดกิจการ
 - ค. คุณสมบัติและภาวะผู้นำของผู้ประกอบการสืบทอดกิจการ
 - ง. การวางแผนในการสืบทอดกิจการ
 - จ. แหล่งเงินทุนในการสืบทอดกิจการ
8. ขั้นตอนเริ่มต้นในกระบวนการพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการของบุคคลคือข้อใด
 - ก. การเป็นตัวของตัวเองในการเป็นผู้ประกอบการ
 - ข. การเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง
 - ค. การสร้างวิสัยทัศน์
 - ง. การยอมรับ
 - จ. การตระหนักรู้
9. การพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรด้วยระบบการศึกษาควรเริ่มจากการศึกษาในขั้นใด
 - ก. การศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - ข. มัธยมศึกษา
 - ค. อาชีวศึกษา
 - ง. อุดมศึกษา
 - จ. นอกกระบวนการศึกษา

10. การปรับปรุงระบบนิเวศของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรในข้อใดช่วยสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้
- ก. การสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล
 - ข. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการสร้างสรรค์นวัตกรรม
 - ค. การให้รางวัลผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรที่เป็นเลิศ
 - ง. การกำหนดมาตรการภาษีที่สนับสนุนผู้ประกอบการรายใหม่
 - จ. การสนับสนุนด้านการประกอบการเพื่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

ตอนที่ 8.1

ความหมาย ความสำคัญ และประเภทของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร

โปรดอ่านหัวเรื่อง แนวคิด และวัตถุประสงค์ของตอนที่ 8.1 แล้วจึงศึกษารายละเอียดต่อไป

หัวเรื่อง

8.1.1 ความหมายและความสำคัญของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร

8.1.2 ประเภทของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร

แนวคิด

1. การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร หมายถึง ความสามารถของผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรในการใช้ทรัพยากรสู่การสร้างสรรคสินค้าเกษตรและกระบวนการดำเนินงานเชิงนวัตกรรมเพื่อการสร้างคุณค่าที่สูงขึ้น การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรมีความสำคัญต่อการสร้างคุณค่าสินค้าเกษตร การพัฒนาภายในกิจการธุรกิจการเกษตร การพัฒนาอุตสาหกรรมทางการเกษตร การพัฒนาเศรษฐกิจ และการพัฒนาสังคม

2. การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรมีการแบ่งประเภทหลากหลาย ได้แก่ 1) แบ่งตามประสบการณ์ในการเป็นผู้ประกอบการ ประกอบด้วย การเป็นผู้ประกอบการในธุรกิจเดิมและในธุรกิจใหม่ 2) แบ่งตามขนาดของธุรกิจ ประกอบด้วย การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจขนาดเล็กและขนาดใหญ่ และ 3) แบ่งตามวัตถุประสงค์ของธุรกิจ ประกอบด้วย การเป็นผู้ประกอบการที่เน้นด้านประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ สังคม สิ่งแวดล้อม และความสัมพันธ์

ผลลัพธ์การเรียนรู้ตอนที่ 8.1

เมื่อศึกษาตอนที่ 8.1 จบแล้วนักศึกษาสามารถ

1. บอกความหมายของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรได้
2. ระบุความสำคัญของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรได้
3. จำแนกประเภทของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรได้

ตอนที่ 8.1

ความหมาย ความสำคัญ และประเภทของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร

8.1.1 ความหมายและความสำคัญของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร

1. ความหมาย

การเป็นผู้ประกอบการ หมายถึง ความสามารถของผู้ประกอบการในการใช้ทรัพยากรสู่การสร้างสรรคการดำเนินงานทางธุรกิจเชิงนวัตกรรมเพื่อการสร้างคุณค่าที่สูงขึ้น

การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร หมายถึง ความสามารถของผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรในการใช้ทรัพยากรสู่การสร้างสรรคสินค้าเกษตรและกระบวนการดำเนินงานเชิงนวัตกรรมเพื่อการสร้างคุณค่าที่สูงขึ้น

จากความหมายดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรนั้นเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบสำคัญ 2 ประการ ได้แก่ 1) ตัวผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรเองที่ต้องมีคุณลักษณะที่เอื้ออำนวยให้เกิดการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมใหม่ๆ ตลอดจนทัศนคติเชิงบวกต่อการประกอบธุรกิจการเกษตร และ 2) กิจกรรมการประกอบการซึ่งเกี่ยวข้องกับการนำทรัพยากรมาใช้เพื่อก่อให้เกิดคุณค่าที่เพิ่มสูงขึ้น

2. ความสำคัญ

การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรก่อให้เกิดการพัฒนาในด้านการสร้างคุณค่าสินค้าเกษตร การพัฒนากิจการและธุรกิจในอนาคตทางการเกษตร ตลอดจนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยความสำคัญของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรสามารถสรุปเป็นประเด็นได้

2.1 การสร้างคุณค่าสินค้าเกษตร การเป็นผู้ประกอบการนำมาซึ่งการคิดค้นและพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ตลอดจนการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับผลิตภัณฑ์เดิมที่มีอยู่เดิม

2.2 การพัฒนาภายในกิจการธุรกิจการเกษตร การเป็นผู้ประกอบการนำมาซึ่งการคิดนอกรอบและการสร้างสรรค์การดำเนินงานที่แตกต่างเพื่อให้กิจการที่ดำเนินอยู่มีการเติบโต

2.3 การพัฒนาอุตสาหกรรมทางการเกษตร การเป็นผู้ประกอบการก่อให้เกิดการกระตุ้นผลักดันอุตสาหกรรมทางการเกษตร การสร้างความสามารถทางการแข่งขันและความร่วมมือของผู้ที่เกี่ยวข้อง

2.4 การพัฒนาเศรษฐกิจ การเป็นผู้ประกอบการมีบทบาทต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของการเป็นผู้ประกอบการส่งผลให้เกิดการจ้างงานมากขึ้นและเศรษฐกิจมีการเติบโตมากขึ้น

2.5 การพัฒนาสังคม การเป็นผู้ประกอบการส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านสังคม เนื่องจากการคิดค้นวิธีการดำเนินงานใหม่ๆ ที่อาจไม่อิงกับระบบหรือกรอบแบบดั้งเดิม ทำให้เกิดรูปแบบและวิธีคิดที่เปิดกว้างมากขึ้น

8.1.2 ประเภทของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร

ประเภทของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรมีความแตกต่างกันในด้านประสบการณ์ในการเป็นผู้ประกอบการ ขนาดของธุรกิจ และวัตถุประสงค์ของธุรกิจ

1. ประเภทของการเป็นผู้ประกอบการตามประสบการณ์

1.1 การเป็นผู้ประกอบการในธุรกิจเดิม (existing business entrepreneurship) ผู้ประกอบการจะใช้ความรู้และประสบการณ์ที่ชำนาญเพื่อสร้างการเติบโตในธุรกิจการเกษตรที่มีอยู่เดิม

1.2 การเป็นผู้ประกอบการในธุรกิจใหม่ (new business entrepreneurship) การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจใหม่จะต้องอาศัยความรู้และวิสัยทัศน์ในการแสวงหาโอกาสทางธุรกิจใหม่ๆ ธุรกิจใหม่มีความหมาย 2 ประการ ได้แก่ 1) ธุรกิจใหม่สำหรับผู้ประกอบการ และ 2) ธุรกิจใหม่สำหรับอุตสาหกรรม

2. ประเภทของการเป็นผู้ประกอบการตามขนาดของธุรกิจ

2.1 การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจขนาดเล็ก (small business entrepreneurship) ธุรกิจการเกษตรส่วนใหญ่ประกอบด้วยผู้ประกอบการขนาดเล็กเป็นจำนวนมาก เช่น ร้านค้าจำหน่ายปัจจัยการผลิต เกษตรกร ผู้แปรรูปสินค้าเกษตร ผู้ค้าในตลาดสด และร้านอาหาร เป็นต้น

2.2 การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจขนาดใหญ่ (large business entrepreneurship) ธุรกิจการเกษตรขนาดใหญ่อาจเป็นกิจการภายในประเทศหรือกิจการข้ามชาติที่มีเงินลงทุนสูง โดยดำเนินธุรกิจตั้งแต่เป็นผู้ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับปัจจัยการผลิตทางการเกษตร บริษัทแปรรูปและส่งออกสินค้าเกษตร บริษัทค้าปลีกสมัยใหม่ ตลอดจนธุรกิจการเกษตรแบบครบวงจร

3. ประเภทการเป็นผู้ประกอบการตามวัตถุประสงค์ของธุรกิจ

3.1 การเป็นผู้ประกอบการที่เน้นด้านประสิทธิภาพ (efficiency entrepreneurship) การประกอบการธุรกิจการเกษตรที่เน้นวัตถุประสงค์ในการใช้ต้นทุนและทรัพยากรให้คุ้มค่า

3.2 การเป็นผู้ประกอบการที่เน้นด้านประสิทธิผล (effectiveness entrepreneurship) การประกอบการธุรกิจการเกษตรที่มุ่งผลสำเร็จของการดำเนินงาน โดยให้ความสำคัญต่อการตอบสนองความต้องการของตลาด

3.3 การเป็นผู้ประกอบการที่เน้นสังคม (social entrepreneurship) การประกอบการธุรกิจการเกษตรที่คำนึงถึงความผาสุกของสังคม มองภาพของธุรกิจที่กว้างกว่าการสนองต่อความต้องการของตนเองและลูกค้า

3.4 การเป็นผู้ประกอบการที่เน้นสิ่งแวดล้อม (environmental entrepreneurship) การประกอบการธุรกิจการเกษตรที่มุ่งให้ความสำคัญต่อความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3.5 การเป็นผู้ประกอบการที่เน้นความสัมพันธ์ (relationship entrepreneurship) การประกอบการธุรกิจการเกษตรที่มุ่งการดำเนินงานในโซ่อุปทานสินค้าเกษตรในหลายหน้าที่

ตอนที่ 8.2

องค์ประกอบของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร

โปรดอ่านหัวเรื่อง แนวคิด และวัตถุประสงค์ของตอนที่ 8.2 แล้วจึงศึกษารายละเอียดต่อไป

หัวเรื่อง

8.2.1 ปัจจัยประชากรศาสตร์ของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร

8.2.2 คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร

8.2.3 สมรรถนะของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร

แนวคิด

1. ปัจจัยประชากรศาสตร์ของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะส่วนบุคคลที่สนับสนุนในการเป็นผู้ประกอบการ ปัจจัยประชากรศาสตร์ที่ส่งผลต่อการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร ประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล การย้ายถิ่นฐาน และบรรทัดฐานทางสังคม

2. คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร ประกอบด้วย ความมั่นใจ การแข่งขัน การขับเคลื่อนธุรกิจไปสู่เป้าหมาย ความยืดหยุ่น ค่านิยมหลัก และการแก้ไขปัญหา

3. สมรรถนะของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร คือ ความรู้ ทักษะ และความสามารถที่จำเป็นสำหรับผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรในการประกอบการ สมรรถนะของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรสามารถแบ่งออกเป็น 3 สมรรถนะหลัก ได้แก่ สมรรถนะคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ สมรรถนะด้านเทคนิค และสมรรถนะด้านการจัดการ

ผลลัพธ์การเรียนรู้ตอนที่ 8.2

เมื่อศึกษาตอนที่ 8.2 จบแล้วนักศึกษาสามารถ

1. อธิบายปัจจัยประชากรศาสตร์ของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรได้
2. อธิบายคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรได้
3. อธิบายสมรรถนะของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรได้

ตอนที่ 8.2

องค์ประกอบของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร

8.2.1 ปัจจัยประชากรศาสตร์ของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร

ปัจจัยประชากรศาสตร์ของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะส่วนบุคคลที่สนับสนุนในการเป็นผู้ประกอบการ ปัจจัยประชากรศาสตร์ที่ส่งผลต่อการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรมีรายละเอียดดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล มีดังนี้

1.1 เพศ (gender)

1.2 อายุ (age)

1.3 การศึกษา (education)

1.4 การประกอบอาชีพของบิดามารดา (parent occupation)

1.5 ประสบการณ์ทางธุรกิจ (business experience)

1.6 ความพร้อมด้านแหล่งเงินทุน (sources of fund)

2. การย้ายถิ่นฐาน (migration) การย้ายถิ่นฐานเป็นปัจจัยที่สนับสนุนการตัดสินใจเป็นผู้ประกอบการ

3. บรรทัดฐานทางสังคม (social norm) เป็นปัจจัยที่สนับสนุนความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งบรรทัดฐานทางสังคมคือ มาตรฐานที่คนส่วนใหญ่ในกลุ่มยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติ เช่น กฎ ระเบียบ แบบแผน ความประพฤติ พฤติกรรม ธรรมเนียมปฏิบัติ เป็นต้น

8.2.2 คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร

คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร (Kahan, 2012) มีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 8.1 คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร

ที่มา: ปรับปรุงจาก Kahan. (2012)

1. **ความมั่นใจ (confidence)** การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรจะต้องเป็นผู้ที่มีความมั่นใจในการดำเนินการ เพื่อนำพาธุรกิจไปสู่เป้าหมายขององค์กร โดยลักษณะความมั่นใจ ประกอบด้วย รับความเสี่ยง มั่นใจในตนเอง คิดบวก และโน้มน้าวจิตใจ

2. การแข่งขัน (competition) การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรควรเป็นผู้มีความสามารถในการแข่งขัน เพื่อให้การดำเนินธุรกิจสามารถแข่งขันกับคู่แข่งรายอื่นๆ และทำให้ธุรกิจสามารถเจริญเติบโตได้ โดยลักษณะการแข่งขัน ประกอบด้วย ความสามารถในการแข่งขัน ความคิดริเริ่ม การขับเคลื่อนด้วยเป้าหมาย

3. การขับเคลื่อนธุรกิจไปสู่เป้าหมาย (driven) การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรควรมีคุณลักษณะการขับเคลื่อนธุรกิจไปสู่เป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งในการขับเคลื่อนนั้นประกอบไปด้วย การสร้างแรงจูงใจสูง พลังงานสูง การกำหนดทิศทาง และความอดทน

4. ความยืดหยุ่น (flexibility) เป็นความสามารถที่จะปรับเปลี่ยน แก้ไขข้อกำหนด หรือกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่ได้วางไว้ได้อย่างเหมาะสม ความยืดหยุ่น ประกอบด้วย การปรับตัว การคิดว่าการเปลี่ยนแปลงคือโอกาส และความอดทนต่อสถานการณ์ที่ไม่ชัดเจน

5. ค่านิยมหลัก (core values) คือ คุณลักษณะและบรรทัดฐานที่เป็นลักษณะของผู้ประกอบการในการดำเนินธุรกิจ เพื่อเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติของพนักงานในองค์กร ซึ่งหลักการและพฤติกรรมชั้นนำที่สื่อถึงความคาดหวังของการดำเนินธุรกิจ ค่านิยมหลัก ประกอบด้วย ความน่าเชื่อถือ และความซื่อสัตย์

6. การแก้ไขปัญหา (problem-solving) เป็นกระบวนการค้นหาสาเหตุของปัญหาและเสนอแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ การเป็นผู้ประกอบการจะต้องเผชิญกับปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นมากมาย เพราะผู้ประกอบการจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบปัญหาที่เกิดขึ้นกับธุรกิจ ลักษณะการแก้ไขปัญหา ประกอบด้วย ผู้แก้ปัญหา ความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม จินตนาการ และการเรียนรู้จากความล้มเหลว

8.2.3 สมรรถนะของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร

สมรรถนะของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรสามารถแบ่งออกเป็น 3 สมรรถนะหลัก ได้แก่ สมรรถนะคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ สมรรถนะด้านเทคนิค และสมรรถนะด้านการจัดการ

1. สมรรถนะคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ (entrepreneurial competencies) เป็นความสามารถของผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรที่อาจเกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ต่างๆ ที่ผู้ประกอบการได้สะสมหรือเผชิญ สมรรถนะคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการสามารถจำแนกได้ 6 สมรรถนะ ประกอบด้วย ความมั่นใจ การแข่งขัน การขับเคลื่อนธุรกิจไปสู่เป้าหมาย ความยืดหยุ่น ค่านิยมหลัก และการแก้ไขปัญหา

2. สมรรถนะด้านเทคนิค (technical competencies) การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรนอกจากผู้ประกอบการจะต้องมีสมรรถนะผู้ประกอบการแล้ว ในการประกอบธุรกิจการเกษตรผู้ประกอบการยังจะต้องมีสมรรถนะที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคในด้านของกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการเกษตร สมรรถนะด้านเทคนิคที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรสามารถจำแนกได้ 3 สมรรถนะ ได้แก่ การจัดการปัจจัยการผลิต การจัดการด้านการผลิต และการจัดการการตลาด

3. สมรรถนะด้านการจัดการ (managerial competencies) การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรนอกจากผู้ประกอบการจะมีสมรรถนะผู้ประกอบการ และสมรรถนะด้านเทคนิคแล้ว ผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร

ตอนที่ 8.3

การพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร

โปรดอ่านหัวเรื่อง แนวคิด และวัตถุประสงค์ของตอนที่ 8.3 แล้วจึงศึกษารายละเอียดต่อไป

หัวเรื่อง

- 8.3.1 กระบวนการและแนวทางการพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร
- 8.3.2 การพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรด้วยระบบการศึกษาและการฝึกอบรม
- 8.3.3 การพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรโดยบริบททางสังคมและวัฒนธรรม

แนวคิด

1. กระบวนการพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการของบุคคลประกอบด้วย การตระหนักรู้ การยอมรับ การสร้างวิสัยทัศน์ การวางแผนธุรกิจ การเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง และการเป็นตัวของตัวเองในการเป็นผู้ประกอบการ โดยแนวทางการพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรครอบคลุมทั้งระบบการศึกษาและการฝึกอบรม และบริบททางสังคมและวัฒนธรรม

2. การพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรด้วยระบบการศึกษาเป็นการปรับปรุงระบบการศึกษาให้ผู้เรียนเกิดความรู้และทักษะด้านการเป็นผู้ประกอบการเกษตรโดยครอบคลุมตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจนกระทั่งระดับอุดมศึกษา การพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรยังสามารถใช้การฝึกอบรมซึ่งส่วนใหญ่ใช้ระยะเวลาสั้นและมีเนื้อหาที่สอดคล้องกับความต้องการของบุคคลที่ไม่สามารถเข้าร่วมในระบบการศึกษาปกติได้

3. การพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรด้วยบริบททางสังคมและวัฒนธรรมเป็นการสนับสนุนให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันในระบบธุรกิจการเกษตร นอกจากนี้ยังสนับสนุนให้เกิดความเข้าใจและการปรับปรุงวัฒนธรรมให้เกิดทัศนคติและค่านิยมในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรที่ดีขึ้น ตลอดจนการสร้างบรรยากาศและเงื่อนไขที่ดีสำหรับผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรในการสร้างคุณค่าใหม่ๆ

ผลลัพธ์การเรียนรู้ตอนที่ 8.3

เมื่อศึกษาตอนที่ 8.3 จบแล้วนักศึกษาสามารถ

- 1. อธิบายกระบวนการและแนวทางการพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรได้
- 2. อธิบายการพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรด้วยระบบการศึกษาและการฝึกอบรมได้
- 3. อธิบายการพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรด้วยบริบททางสังคมและวัฒนธรรมได้

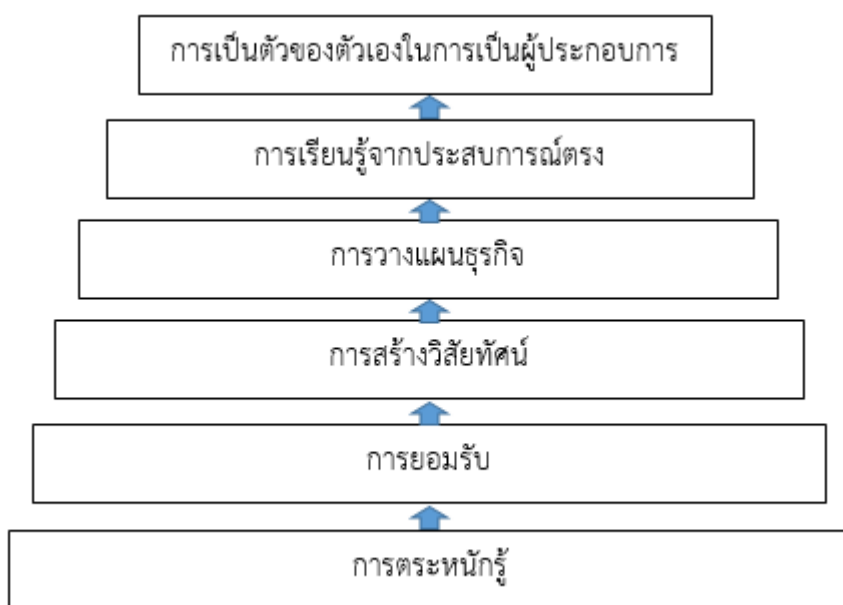
ตอนที่ 8.3

การพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร

8.3.1 กระบวนการและแนวทางการพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร

1. กระบวนการพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการของบุคคล

กระบวนการพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการของบุคคลมีขั้นตอนดังภาพที่ 8.2 (Kahan, 2012)

ภาพที่ 8.2 กระบวนการพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการของบุคคล

ที่มา: ปรับปรุงจาก Kahan (2012, p.74)

1) **การตระหนักรู้ (awareness)** เป็นขั้นตอนของการทำความเข้าใจตนเองในประเด็นต่างๆ อันจะนำมาซึ่งความต้องการในการเป็นผู้ประกอบการ

2) **การยอมรับ (acceptance)** เป็นการระบุถึงและยอมรับในด้านจุดแข็งและจุดอ่อนของตนเอง เพื่อทราบถึงศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการ

3) **การสร้างวิสัยทัศน์ (vision building)** เมื่อทราบถึงจุดแข็งและจุดอ่อนของตนเองแล้วจึงสามารถกำหนดเป้าหมายระยะยาวในการเป็นผู้ประกอบการ

4) การวางแผนธุรกิจ (business planning) มีการพัฒนาแผนธุรกิจซึ่งรวมทั้งแผนในการปฏิบัติเพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ที่วางไว้

5) เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง (learn from direct experience) การลงมือปฏิบัติตามแผน โดยประเมินผลลัพธ์ที่ได้จากการปฏิบัติเพื่อเรียนรู้จากสิ่งที่ได้รับจากประสบการณ์ในการลงมือทำโดยตรง

6) การเป็นตัวของตัวเองในการเป็นผู้ประกอบการ (entrepreneurial empowerment) จากการเรียนรู้ด้วยตนเองก่อให้เกิดการพัฒนาจนมีความสามารถในการประกอบการที่เป็นไปตามจุดแข็งจุดอ่อนและเป้าหมายของตนเองในฐานะผู้ประกอบการ

2. แนวทางการพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร

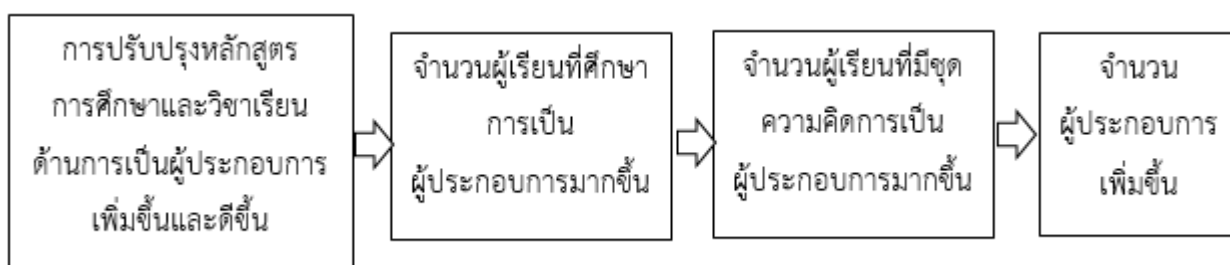
การพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรประกอบด้วย 2 แนวทาง

แนวทางที่ 1 การพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการด้วยระบบการศึกษาและการฝึกอบรม เป็นการนำระบบการศึกษาและวิธีการต่างๆ ในการฝึกอบรมให้บุคคลเกิดความต้องการในการพัฒนา เกิดแรงบันดาลใจ มีทัศนคติที่ดีต่อธุรกิจการเกษตร มีความคิด และการใฝ่รู้ ตลอดจนมีความรู้และทักษะในการประกอบการ

แนวทางที่ 2 การพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการโดยบริบทของสังคมและวัฒนธรรม โดยสนับสนุนให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ และการสร้างวัฒนธรรมของการเป็นผู้ประกอบการ สังคมเกิดการยอมรับผู้ประกอบการ บุคคลมีความภาคภูมิใจในตนเองในฐานะผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร

8.3.2 การพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรด้วยระบบการศึกษาและการฝึกอบรม

แนวคิดการพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการด้วยระบบการศึกษา แสดงดังภาพที่ 8.3

ภาพที่ 8.3 แนวคิดการพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการด้วยระบบการศึกษา

ที่มา: ปรับปรุงจาก Moberg, Vintergaard and Vestergaard, (2012, p.90)

1. ระดับการศึกษา

การศึกษาเพื่อการเป็นผู้ประกอบการจึงเป็นการให้การศึกษาในระยะยาวตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปจนกระทั่งระดับอุดมศึกษา

1.1 ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการปลูกฝังให้เกิดแรงบันดาลใจในการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียนก่อนระดับอุดมศึกษา โดยการช่วยให้เยาวชนมีความคิด ความรู้และความสามารถในการเงิน (financial literacy) การสร้างสรรค์งานและความมั่งคั่ง (wealth) ด้วยตนเอง

1.2 ระดับอุดมศึกษา การจัดหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้ประกอบการในระดับอุดมศึกษาทั้งในด้านการบริหารธุรกิจ โดยมุ่งให้ความรู้เฉพาะด้านในหน้าที่ทางธุรกิจ หลักสูตรด้านการเป็นผู้ประกอบการ หลักสูตรธุรกิจ การเกษตร และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. ข้อควรพิจารณาในการให้การศึกษาและการฝึกอบรม

การให้การศึกษาและการฝึกอบรมควรคำนึงถึงความแตกต่างของบุคคลในด้านต่างๆ ดังนี้

- 1) ศักยภาพของบุคคล
- 2) ความต้องการพัฒนาตนเอง
- 3) โลกทัศน์ของบุคคล
- 4) ระดับขั้นของการเรียนรู้
- 5) ระยะเวลาที่ใช้ในการพัฒนา
- 6) การใช้สื่อที่เข้าถึงได้ง่าย

3. วิธีการพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรในการให้การศึกษาหรือฝึกอบรม

สามารถใช้วิธีการที่หลากหลายซึ่งจะช่วยให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ การคิดวิเคราะห์และการแก้ไขปัญหาในการประกอบการด้วยวิธีการต่างๆ ดังนี้

- 1) การบรรยายให้เนื้อหาความรู้
- 2) การอบรมเชิงปฏิบัติการ
- 3) การใช้กรณีศึกษา
- 4) การศึกษาดูงาน
- 5) การใช้ผู้มีประสบการณ์ตรง
- 6) การใช้กลุ่มเครือข่าย
- 7) การจัดการศึกษาโดยบูรณาการความร่วมมือจากหลายหน่วยงาน
- 8) การศึกษาทางไกล

8.3.3 การพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรโดยบริบททางสังคมและวัฒนธรรม

1. บริบทที่ส่งผลต่อการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร

บริบททางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้จะก่อให้เกิดผู้ประกอบการที่ดีและมีคุณภาพ

1.1 บริบททางสังคม การเปลี่ยนแปลงบริบททางสังคมได้รับอิทธิพลจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ก่อให้เกิดการรับรู้ข้อมูลสารสนเทศ เกิดการพัฒนาความรู้ และสร้างสรรค์สิ่งใหม่ และเกิดสังคมแห่งการเรียนรู้

(learning society) สนับสนุนให้เกิดชุมชนเรียนรู้ในการเป็นผู้ประกอบการ และการเชื่อมโยงของสังคมผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรตั้งแต่ระดับต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ

1.2 บริบททางวัฒนธรรม สังคมหนึ่งมักมีวัฒนธรรมการเป็นผู้ประกอบการที่แตกต่างจากที่อื่นๆ เนื่องจากบุคคลได้เกิดและเติบโตในวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน โดยประเด็นที่ควรพิจารณาในด้านวัฒนธรรมการเป็นผู้ประกอบการ ได้แก่

- 1) การสืบทอดคุณลักษณะในการเป็นผู้ประกอบการ
- 2) ภาพลักษณ์ผู้ประกอบการ
- 3) ความต้องการในการเป็นผู้ประกอบการ
- 4) ทักษะคิดต่อความเสี่ยง

2. การปรับปรุงระบบนิเวศของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร

การปรับปรุงระบบนิเวศของการเป็นผู้ประกอบการ (entrepreneurship ecosystem) สามารถใช้วิธีการต่างๆ ได้ดังนี้

- 1) การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ไปสู่วัฒนธรรมการเรียนรู้ (learning culture)
- 2) การสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล
- 3) การจัดกิจกรรมที่ช่วยสร้างค่านิยมในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร
- 4) การสร้างบรรยากาศหรือเงื่อนไขที่ดีสำหรับผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร

กิจกรรม 8.3

1. กระบวนการพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการของบุคคลประกอบด้วยขั้นตอนอะไรบ้าง
2. แนวทางการพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรครอบคลุมถึงอะไรบ้าง
3. การพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรด้วยระบบการศึกษาครอบคลุมถึงการศึกษาระดับใด
4. วิธีการให้การศึกษาและการฝึกอบรมเพื่อการพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรมีอะไรบ้าง
5. บริบททางสังคมที่ส่งผลต่อการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรคืออะไร
6. ประเด็นทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรมีอะไรบ้าง
7. การปรับปรุงระบบนิเวศของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรทำได้อย่างไร

บันทึกคำตอบกิจกรรม 8.3

.....

.....

.....

.....

แนวตอบกิจกรรมหน่วยที่ 8

แนวตอบกิจกรรมที่ 8.1

1. การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร หมายถึง ความสามารถของผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรในการใช้ทรัพยากรสู่การสร้างสรรคสินค้าเกษตรและกระบวนการดำเนินงานเชิงนวัตกรรมเพื่อการสร้างคุณค่าที่สูงขึ้น
2. ความสำคัญของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร ได้แก่ 1) การสร้างคุณค่าสินค้าเกษตร 2) การพัฒนาภายในกิจการธุรกิจการเกษตร 3) การพัฒนาอุตสาหกรรมทางการเกษตร 4) การพัฒนาเศรษฐกิจ และ 5) การพัฒนาสังคม
3. การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรมีการแบ่งประเภทหลากหลาย ได้แก่
 1. แบ่งตามประสบการณ์ในการเป็นผู้ประกอบการ ประกอบด้วย 1) การเป็นผู้ประกอบการในธุรกิจเดิม และ 2) การเป็นผู้ประกอบการในธุรกิจใหม่
 2. แบ่งตามขนาดของธุรกิจ ประกอบด้วย 1) การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจขนาดเล็ก และ 2) การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจขนาดใหญ่
 3. แบ่งตามวัตถุประสงค์ของธุรกิจ ประกอบด้วย 1) การเป็นผู้ประกอบการที่เน้นด้านประสิทธิภาพ 2) การเป็นผู้ประกอบการที่เน้นด้านประสิทธิผล 3) การเป็นผู้ประกอบการที่เน้นด้านสังคม 4) การเป็นผู้ประกอบการที่เน้นด้านสิ่งแวดล้อม และ 5) การเป็นผู้ประกอบการที่เน้นด้านความสัมพันธ์

แนวตอบกิจกรรมที่ 8.2

1. ปัจจัยประชากรศาสตร์ที่ส่งผลต่อการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร ประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล การย้ายถิ่นฐาน และบรรทัดฐานทางสังคม
2. ปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา การประกอบอาชีพของบิดามารดา ประสบการณ์ทางธุรกิจ และความพร้อมด้านแหล่งเงินทุน
3. คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร ประกอบด้วย ความมั่นใจ การแข่งขัน การขับเคลื่อนธุรกิจไปสู่เป้าหมาย ความยืดหยุ่น ค่านิยมหลัก และการแก้ไขปัญหา
4. คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรด้านความมั่นใจ ประกอบด้วย รับความเสี่ยง มั่นใจในตนเอง คิดบวก และโน้มน้าวจิตใจ
5. สมรรถนะด้านการจัดการสามารถจำแนกได้ 6 สมรรถนะ ได้แก่ การวินิจฉัย การวางแผน การจัดการ การนำ การควบคุม และการประเมิน

6. สมรรถนะด้านเทคนิคที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรสามารถจำแนกได้ 3 สมรรถนะ ได้แก่ การจัดการปัจจัยการผลิต การจัดการด้านการผลิต และการจัดการการตลาด

แนวตอบกิจกรรมที่ 8.3

1. กระบวนการพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการของบุคคลประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ ได้แก่ 1) การตระหนักรู้ 2) การยอมรับ 3) การสร้างวิสัยทัศน์ 4) การวางแผนธุรกิจ 5) การเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง และ 6) การเป็นตัวของตัวเองในการเป็นผู้ประกอบการ
2. แนวทางการพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรครอบคลุมใน 2 ด้าน ได้แก่ 1) ระบบการศึกษาและการฝึกอบรม และ 2) บริบททางสังคมและวัฒนธรรม
3. การพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรด้วยระบบการศึกษาครอบคลุมถึงการศึกษาทุกระดับตั้งแต่การศึกษาระดับพื้นฐานจนกระทั่งระดับอุดมศึกษา
4. วิธีการให้การศึกษาและการฝึกอบรมเพื่อการพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร ได้แก่ การบรรยาย เนื้อหาความรู้ การอบรมเชิงปฏิบัติการ การใช้กรณีศึกษา การศึกษาดูงาน การใช้ผู้มีประสบการณ์ตรง การใช้กลุ่มเครือข่าย การจัดการศึกษาโดยการบูรณาการความร่วมมือจากหลายหน่วยงาน และการศึกษาทางไกล
5. บริบททางสังคมที่ส่งผลต่อการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรคือ การเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้สำหรับระบบธุรกิจการเกษตรทั้งระดับต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ
6. ประเด็นทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร ได้แก่ การสืบทอดคุณลักษณะในการเป็นผู้ประกอบการ ภาพลักษณ์ผู้ประกอบการ ความต้องการในการเป็นผู้ประกอบการ และทัศนคติต่อความเสี่ยง
7. การปรับปรุงระบบนิเวศของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรดำเนินการได้โดย 1) การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ไปสู่วัฒนธรรมการเรียนรู้ 2) การสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล 3) การจัดกิจกรรมที่ช่วยสร้างค่านิยมในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร และ 4) การสร้างบรรยากาศหรือเงื่อนไขที่ดีสำหรับผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร

แบบประเมินผลตนเองหลังเรียนหน่วยที่ 8

วัตถุประสงค์ เพื่อประเมินความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง “แนวคิดการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร”

คำแนะนำ ขอให้นักศึกษาอ่านคำถามแล้วเขียนวงกลมล้อมรอบข้อคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

1. ความหมายของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรเกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์สินค้าเกษตรและนวัตกรรมและข้อใด
 - ก. สถานที่ตั้งในการประกอบการ
 - ข. การผลิตสินค้าเกษตรตามฤดูกาล
 - ค. การตลาดผู้บริโภคสินค้าเกษตร
 - ง. การรักในอาชีพการเกษตร
 - จ. ความสามารถของตัวผู้ประกอบการ
2. ข้อใดเป็นความสำคัญของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรในด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมทางการเกษตร
 - ก. การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่
 - ข. การพัฒนากิจการให้ทันสมัย
 - ค. การพัฒนาต่อยอดและแบ่งปันความรู้
 - ง. การสร้างเศรษฐกิจฐานคุณค่า
 - จ. การนำภูมิปัญญามาสร้างสรรค์สังคม
3. ข้อใดเป็นการจัดประเภทของการเป็นผู้ประกอบการตามวัตถุประสงค์ของธุรกิจ
 - ก. การเป็นผู้ประกอบการที่เน้นประสิทธิภาพ
 - ข. การเป็นผู้ประกอบการขนาดใหญ่
 - ค. การเป็นผู้ประกอบการขนาดเล็ก
 - ง. การเป็นผู้ประกอบการในธุรกิจใหม่
 - จ. การเป็นผู้ประกอบการในธุรกิจเดิม
4. ข้อใดคือปัจจัยทางด้านประชากรศาสตร์ที่สนับสนุนการเป็นผู้ประกอบการ

- ก. บรรพดีฐานทางสังคม
 - ข. การย้ายถิ่นฐาน
 - ค. อายุ
 - ง. เพศ
 - จ. ถูกทุกข้อ
5. ข้อใดไม่ใช่คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรด้านความมั่นคง
- ก. ได้รับความเสี่ยง
 - ข. มั่นใจในตนเอง
 - ค. ความน่าเชื่อถือ
 - ง. คิดบวก
 - จ. โน้มน้าวจิตใจ
6. ข้อใดไม่ใช่คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรด้านการขับเคลื่อนธุรกิจไปสู่เป้าหมาย
- ก. การสร้างแรงจูงใจสูง
 - ข. มีพลังงานสูง
 - ค. การกำหนดทิศทาง
 - ง. ความมุ่งมั่น
 - จ. ความสร้างสรรค์
7. ข้อใดไม่ใช่สมรรถนะด้านการจัดการ
- ก. การวินิจฉัย
 - ข. การวางแผน
 - ค. การจัดองค์การ
 - ง. การนำ
 - จ. การตรวจสอบย้อนกลับ
8. ขั้นตอนสุดท้ายในกระบวนการพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการของบุคคลคือข้อใด
- ก. การเป็นตัวของตัวเองในการเป็นผู้ประกอบการ
 - ข. การเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง
 - ค. การสร้างวิสัยทัศน์
 - ง. การยอมรับ
 - จ. การตระหนักรู้
9. การพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรควรจัดให้มีในระบบการศึกษาในชั้นใด
- ก. การศึกษาขั้นพื้นฐาน

- ข. มัธยมศึกษา
- ค. อาชีวศึกษา
- ง. อุดมศึกษา
- จ. ทุกชั้นในระบบการศึกษา

10. การปรับปรุงระบบนิเวศของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรในข้อใดช่วยสร้างค่านิยมในการเป็นผู้ประกอบการ

- ก. การสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล
- ข. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการสร้างสรรค์นวัตกรรม
- ค. การให้รางวัลผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรที่เป็นเลิศ
- ง. การกำหนดมาตรการภาษีที่สนับสนุนผู้ประกอบการรายใหม่
- จ. การสนับสนุนด้านการประกอบการเพื่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

เฉลยแบบประเมินผลตนเองหน่วยที่ 8

ก่อนเรียน

1. ง.
2. ข.
3. ก.
4. ก
5. จ
6. ก
7. จ
8. จ.
9. ก.
10. ข.

หลังเรียน

1. จ.
2. ค.
3. ก.
4. จ
5. ค
6. จ
7. จ
8. ก.
9. จ.
10. ค.

บรรณานุกรม

- ภวัต เจียมจินฉัตร (2563). รายงานวิจัยเรื่องการเพิ่มศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการการเกษตรเพื่อสนับสนุนความได้เปรียบในการแข่งขันทางการเกษตร กรณีศึกษาเกษตรกรผู้ผลิตไม้ผลในจังหวัดจันทบุรี. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ภวัต เจียมจินฉัตร และจิราพร ว่องไววิริยะ (2564). กรอบแนวคิดการพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการเกษตรดิจิทัล. ใน *เรื่องเต็มการประชุมทางวิชาการ ครั้งที่ 59 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เล่มที่ 1*. (น. 887-894). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ISBN: 978-616-278-617-4.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2563). *นิยามทางการศึกษา*. สืบค้นวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2565 จาก <http://www.onec.go.th/>
- Asgary, N. H. & Maccari E. A. (2020). *Entrepreneurship, Innovation and Sustainable Growth*. New York: Routledge Taylor & Francis Group.
- Cambridge Dictionary. [online] Retrieved 20 February 2022, from <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/entrepreneurship>
- Chepurensko, A. (2015). *Entrepreneurship Theory: New Challenges and Future Prospects*. Foresight-Russia, vol. 9, no,2, pp. 44-57. DOI: 10.17323/1995-459x.2015.2.44.57.
- Drucker, P. (2007). *Innovation and Entrepreneurship*. (2nd ed.) ButerworthHeineman, Paperback.
- Hayes, A. (2021). *Entrepreneur*. Investopedia. Retrieved 20 February 2022, from <https://www.investopedia.com/terms/e/entrepreneur.asp>
- Kahan, D. (2012). *Entrepreneurship in Farming*. Rome: Food and Agriculture Organization of the United Nations.
- Moberg, K., Vintergaard, C. and Vestergaard, L. (2012). Evaluating content dimensions in entrepreneurship education. In M. Kotzeva and M. Schmiemann (Ed.), *Entrepreneurship Determinants: Culture and Capabilities* (pp. 89-98). European Union. Doi:10.2785/29545.
- Say, J. B. (1997). *An Economist in Troubled Times*. New Jersey: Princeton University Press.
- Stawinska, A. (2012). Entrepreneurship culture: The European perspective and national perspectives on the example of Luxembourg. In M. Kotzeva and M. Schmiemann (Ed.), *Entrepreneurship Determinants: Culture and Capabilities* (pp.76-82). European Union. Doi:10.2785/29545